

VAMMAISNEUVOSTON TOIMINTAKERTOMUS kaudelta 2017-2021

Vammaisneuvosto siirtyi kesällä 2017 sosiaali- ja terveystoimesta kaupunginkanslian koordinoitavaksi. Uusi vammaisneuvosto asetettiin kaupunginhallituksen päätöksellä 26.6.2017. Neuvoston rakennetta uudistettiin siten, että varsinaisia jäseniä olivat kesäkuun 2017 asettamispäätöksessä vammais- ja pitkäaikais-sairausyhdistysten ja valtuustoryhmien nimeämät edustajat, kun aiemmin myös kaupungin toimialojen ja kaupunginkanslian edustajat olivat varsinaisia jäseniä. Vammaisneuvoston toimikausi kesti valtuustokauden loppuun 31.7.2021 saakka.

Vammaisneuvoston kokoonpano

Kaupunginhallitus nimesi kaupungin luottamushenkilöitä edustaviksi jäseniksi: Pia Hytönen/Mikko Savelius (Kokoomus), Niina Halonen-Malliarakis (Vihreät), Arzu Caydam-Lehtonen/Mika Taberman (SDP), Justus Mollberg (Vasemmistoliitto) sekä Heikki Kaislanen/Kaija Hietanen (Perussuomalaiset). Vammaisneuvoston puheenjohtajaksi kaupunginhallitus nimesi Justus Mollbergin.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaiset yhdistykset nimesivät edustajansa seuraavasti:

- Helsingin Kuurojen yhdistys ry: Laura Lindvall
- Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry: Ibrahim Milanovic
- Helsingin Invalidien Yhdistys ry: Leena Simola-Nikkanen
- Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry: Timo Martelius
- Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry: Kristiina Karhos
- Uudenmaan munuais- ja maksayhdistys, Uumu ry: Aulikki Rautavaara
- Helsingin Reumayhdistys ry: Pirkko Hyvärinen
- Psykosociala föreningen Sympati rf: Maarit Fredlund
- Vammaisten lasten ja nuorten Tukisäätiö ry: Ilari Kousa
- Kynnys ry: Timo Lehtonen

Toimikauden aikana kokoonpanossa tapahtui seuraavat muutokset: Helsingin Kuurojen yhdistys ry:n edustajaksi tuli helmikuusta 2019 alkaen Tiina Hedrén, elokuusta 2020 Cecilia Hanhikoski. Syyskuussa 2020 Kuurojen yhdistys nimesi edustajakseen Helsingin Kuuloyhdistys ry:stä Annikki Salmevaaran. Psykosociala föreningen Sympati rf nimesi edustajaksi elokuussa 2020 Allan Wilenin, edustajana aloitti lokakuussa 2020 Ann-Cristie Mattson. Vammaisten lasten ja nuorten Tukisäätiö ry:n edustajaksi vaihtui helmikuussa 2019 Samuli Tsupari. Kynnys ry:n edustajana aloitti kesäkuussa 2020 Susanna Haapala.

Vammaisneuvoston varsinaiset jäsenet osallistuivat pääsääntöisesti kokouksiin. Kaikilla jäsenillä oli nimetyt varajäsenet, joista muutamat osallistuivat neuvoston kokouksiin varsinaisen jäsenen ollessa estynyt osallistumasta.

Kaupungin toimialat ja kaupunginkanslia nimesivät pysyväisluontoiset asiantuntijat osallistumaan vammaisneuvoston toimintaan:

- Sosiaali- ja terveystoimiala: vammaispalvelujohtaja Mikaela Westergård/ vammaispalvelun johtava sosiaalityöntekijä Kirsti Tala/vammaissosiaalityön päällikkö Jonna Weckström/varaedustajana vammaispalvelujohtaja Katja Raita.
- Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala: rehtori Hanna Laurila/pedagoginen asiantuntija Mari Mulari/Heidi Halkilahti/varaedustajana Pasi Brandt.
- Kaupunkiympäristön toimiala: esteettömyysasiamies Pirjo Tujula/ varaedustajana yleiskaavasuunnittelija Satu Tarula
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: kehittämisasiantuntija Tiina Larva/varaedustajana suunnittelija Sini Perho.
- Kaupunginkanslia: osallisuus- ja neuvontayksikön päällikkö Johanna Seppälä; vuorovaikutuspäällikkö Heli Rantanen; neuvontapäällikkö Anne Nissinen ja alueosallisuuspäällikkö Titta Reunanen.

Pääsääntöisesti neuvoston kokouksissa oli asiantuntijaedustaja joka toimialalta, toimialojen edustajille oli nimetyt myös varaedustajat. Kaupunginkanslian edustajat osallistuivat kokouksiin vuorotellen.

Vammaisneuvoston sihteerinä toimi kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksiköstä vammaisasiamies Reija Lampinen kesäkuuhun 2018 saakka ja vammaisasiamies Tiina Lappalainen elokuusta 2018 alkaen.

Varapuheenjohtaja ja työvaliokunta

Vammaisneuvosto valitsi syyskuussa 2017 varapuheenjohtajakseen Timo Lehtosen ja kesäkuusta 2020 alkaen varapuheenjohtajaksi Kristiina Karhoksen. Neuvostolla oli työvaliokunta, joka valmisteli kokouksia ja lausuntoja, suunnitteli neuvoston tilaisuuksia ja viestintää. Työvaliokuntaan valittiin 2017 puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi Leena Simola-Nikkanen, Kristiina Karhos, Arzu Caydam-Lehtonen ja Niina Halonen-Malliarakis. Työvaliokunnan sihteerinä toimi vammaisneuvoston sihteeri.

Kokoukset [Vammaisneuvosto kokoontui](#) kuudesta kahdeksaan (6-8) kertaa vuodessa, samoin työvaliokunta. Työvaliokunnan kokoontui ennen neuvoston kokousta. Koronan vuoksi keväällä (maalis-toukokuu) 2020 jouduttiin perumaan kaksi neuvoston kokousta. Kesästä 2020 alkaen kokoukset pidettiin hybridikokouksina. Joulukuusta 2020 alkaen kokoukset pidettiin etäyhteydellä toimikauden loppuun.

VAMMAISNEUVOSTON JA TYÖVALIOKUNNAN KOKOUKSET	Yhteensä	Neuvoston kokoukset	Työvaliokunnan kokoukset
2017 (syksy)	8	4	4
2018	14	8	6
2019	12	6	6
2020	17	8	9
2021 (kevät)	12	6	6
Yhteensä	63	32	31

Lähes kaikissa vammaisneuvoston kokouksissa oli kutsuttuja asiantuntijoita eri tahoilta. Kokousten aiheet on esitetty vuosittaisissa toimintakertomuksissa lukuun ottamatta kevättä 2021, jolloin aiheita ja asiantuntijoita olivat mm:

- Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen: erityissuunnittelija Stina Högnabba;
- Vammaisten osaajien työllistäminen: hr-asiantuntijat Susanna Puustinen ja Aino Lääkkölä-Pyykönen sekä työ- ja päivätoiminnan päällikkö Pauliina Vähäpesola sekä tuetun työllistämisen johtava työvalmentaja Sami Niemi-Ruuth.
- Vammaisneuvoston toiminnan arviointi ja raportin kokoaminen.
- Asiakas- ja potilasturvallisuus Helsingissä: erityisasiantuntija Tarja Pajunen Potilas ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksesta, Uudenmaan kehitysvammaisten hoitopolut –kehittämishanke: projektityöntekijä Tiina Hannikainen ja TuleApu-hanke: hankevastaava Maarit Honkasola.
- Oppivelvollisuuden pidentäminen; erityissuunnittelija Anssi Ahlberg ja pedagoginen asiantuntija Mari Mulari kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta. Toimialojen ajankohtaisten kuulumisten kohdalla esiteltiin myös Apotin ja Maisan käyttöönottoa sekä vammaisneuvonnan kevään tilastot.

Vammaisneuvoston edustajat osallistuivat pääkaupunkiseudun vammaisneuvostojen yhteisiin kokouksiin, jotka järjestettiin vuorovuosina pääkaupunkiseudun kaupungeissa. Helsingissä vammaisneuvostojen yhteiskokous järjestettiin hybridikokouksena 11/2020.

Toiminnan pääteemat ja painopisteet

Vammaisneuvosto on käsitellyt kokouksissaan ja ottanut kantaa monien eri vammaispalvelujen järjestämiseen ja useiden vammaispalvelujen hankintojen valmisteluihin.

Vammaisneuvosto on tavannut kaupungin pormestarin sekä lautakuntien puheenjohtajina toimivat apulaispormestarit sekä järjestänyt valtuustoryhmien edustajien paneelikeskustelun. Tapaamisissa käsiteltiin vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten tarpeiden, esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioimista kaupungin erilaisissa palveluissa, liikkumisessa ja asumisessa sekä vammaisten ihmisten työllistämisessä. Kokousten lisäksi aiheita käsiteltiin kannanotoissa, työpajoissa ja seminaareissa.

Vammaisneuvosto oli aktiivinen kaupungin kaikkien toimialojen kanssa. Kaupunkiympäristötoimialan vaikuttamismahdollisuuksiin perehdyttiin maaliskuussa 2020 seminaarissa, joka oli yhteinen vanhusneuvoston kanssa.

Tapaamiset 1.3.2018: Helsingin vaikuttamistoimielinten puheenjohtajien ja sihteerien tapaaminen, aiheena toimielinten yhteistyömahdollisuudet.

12.12.2018: Apulaispormestari Pia Pakarinen Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan puheenjohtaja esitteli toimialaa ja vastasi vammaisneuvoston kysymyksiin.

14.2.2019: [Pormestari Jan Vapaavuoren tapaaminen](#), aiheena vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallisuuden edellytykset. Tapaaminen suoratoistettiin ja tallennettiin Helsinki-kanavalle.

4.6.2019: Digitalisaatiojohtaja Mikko Rusama tavattiin yhteistyössä vanhusneuvoston kanssa. Aiheena oli kaupungin digitaalisatio-ohjelma ja viestinnän saavutettavuuden varmistaminen.

4.6.2019: Apulaispormestari Sanna Vesikansa, kysymyksinä sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittäminen, terveyspalvelujen saatavuus, kuljetuspalvelut, asuminen ja neuvonta.

10.9.2019: Apulaispormestari Anni Sinnemäki, aiheena kaupunkiympäristön ja asumisen esteettömyys Helsingissä.

5.11.2019: [Valtuustoryhmien edustajien paneelikeskustelu](#), aiheina mm. vammaisten ihmisten yhdenvertaisuus, palvelut, esteettömyys ja työllistyminen Helsingissä. Tapaaminen välitettiin ja tallennettiin Helsinki-kanavalle.

9.6.2020: Apulaispormestari Nasima Razmyar kulttuurin ja vapaa-ajanlautakunnan puheenjohtaja yhdessä toimialan ja sen esteettömien palvelujen esittelyn yhteydessä.

Vuoden 2020 aikana vammaisneuvosto tapasi etäkokousten yhteydessä kaupungin kaikkien toimialojen toimialajohtajat sekä lukuisa määrä toimialojen asiantuntijoita. Kokouksissa on käsitelty lisäksi mm. kaupungin osallistuvaa budjetointia, digineuvontaa, palvelukartan esteettömyyssovellusta sekä HKL:n ja HSL:n helposti käytettävää joukkoliikennettä.

Lausunnot ja kannanotot

Vammaisneuvoston saamat lausuntopyyntöt ovat liittyneet pääosin vammaispalvelujen hankintoihin sekä valtuustoaloitteisiin. Vuodesta 2020 lähtien vammaisneuvosto sai lausuntopyyntöjä myös laajemmista kokonaisuuksista, kuten liikkumishjelmasta, kävelyn edistämishjelmasta, sosiaali- ja potilasasiamiesten selvityksestä, palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelmasta ja Helsingin asumisen ja maankäytön ohjelmasta.

VAMMAISNEUVOSTON LAUSUNNOT JA KANNANOTOT, syksy 2017 - kevät 2021	Yhteensä	Pyydetty lausunnot	Oma-aloitteiset lausunnot ja kannanotot
2017 (syksy)	6	2	4
2018	8	7	1
2019	6	5	1
2020	10	9	1
2021 (kevät)	5	4	1
Yhteensä	35	27	8

[Vammaisneuvoston lausunnot](#) ovat liittyneet pääosin Helsingin kaupungin toimintaan ja palveluihin. Omaehtoiset kannanotot olivat mm.

esteettömyyshuomionosoituksia tai kannanotto valtakunnalliseen sote-uudistuksen valinnanvapauslainsäädäntöön.

Talvella 2021 vammaisneuvosto antoi lausunnon erityisuimakortin kriteereiden tiukennuksesta ja keväällä 2021 vammaisneuvosto osallistui vanhusneuvoston yhteiseen esitykseen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johdolle, aiheena uimahallien avaaminen erityisuimakorttien haltijoille.

Yleisötilaisuudet ja esittelyt

Vammaisneuvosto on järjestänyt vuosittain kansainvälisen vammaisen päivän 3.12. -tilaisuudet. Näissä on jaettu esteettömyystunnustus, tavattu keskeisiä yhteistyökumppaneita ja keskusteltu ajankohtaisista teemoista. Tilaisuudet siirrettiin kaupungin-talon ravintolasta talvella 2019 tapahtumatorille ja välitettiin 3.12.2020 [Helsinki-kanavalle](#).

Keväällä 2019 järjestettiin yhteistyöseminaari vammaisjärjestöjen Heljä-verkoston kanssa Liikkumisen esteettömyys –teemalla Kampin palvelukeskuksessa.

Syksyllä 2020 järjestettiin Osaaminen edellä -[paneelikeskustelu vammaisten osaajien työllistämisestä](#). Tilaisuus välitettiin Helsinki-kanavan kautta katsottavaksi.

Järjestöyhteistyö

Vammaisneuvosto on järjestänyt vuosittain helsinkiläisille vammais- ja pitkäaikaissairausyhdistyksille yhteistyökokouksen, työpajan tai seminaarin eri teemoilla. Tilaisuuksissa on käsitelty mm. sote-uudistusta, yhteistyökäytäntöjä, kokemusasiantuntemusta ja syksyllä 2020 kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali- ja terveystoimialojen saamia opeja koronasta.

Keväällä 2021 Kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksikkö kutsui vammais- ja pitkäaikaissairausyhdistykset kuulemistilaisuuteen ja avasi Kerro Kantasi – verkkokyselyn. Kuulemisella selvitettiin eri tahojen näkemyksiä vammaisneuvoston toiminnan kehittämisestä ja neuvoston kokoonpanosta.

Työryhmäosallistumiset ja muu sovitut yhteistyökäytännöt

Vammaisneuvoston edustajia on osallistunut moniin pysyviin ja määräaikaisiin työryhmiin. Näitä olivat (sulussa aloitusaika):

- sote-toimialan kuljetuspalvelujen asiakasyhteistyöryhmä (9/2017)
- Sote-etukäteisvalmistelun alatyöryhmät: Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut sekä välttämättömien vammaispalvelujen arviointi. (9/2017)
- Uudenmaan väliaikainen vammaisneuvosto (3/2018)
- Osallisuuden ja vuorovaikutuksen neuvottelukunta (11/2018)
- Ikääntyneiden ja soveltavan liikkumisen alaryhmä (11/2018)
- Viharikosten ja vihapuheen vastainen Agains Hate –hanke (11/2018)

Lisäksi oli useita lyhytaikaisia tai kertaluontoisia osallistumisia ja esiintymisiä erilaisissa tilaisuuksissa, työpajoissa ja koulutuksissa. Edustajat osallistuivat mm. kaupungin Stadin ikäohjelman verkostotilaisuuteen, Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan digitaalisten palvelujen työpajaan, kaupungin osallisuusmallin väli- ja loppuarviointiin, tutkimushaastatteluun, arviointitilaisuuteen ja -kyselyyn.

Vammaisneuvoston edustajia on osallistunut myös valtakunnallisille vammaisneuvostopäiville, maakuntafoorumiin sekä henkilökohtaisen avun päiville.

Neuvostojen välistä tiedonkulkua vanhusneuvoston kanssa lisättiin syksystä 2020 alkaen mm. niin, että vammaisneuvoston sihteeri (vammaisasiamies) osallistui vanhusneuvoston kokouksiin ja vanhusneuvoston sihteeri osallistui vammaisneuvoston kokouksiin.

Viestintä [Vammaisneuvoston verkkosivut](#) siirrettiin vuoden 2018 alussa sosiaali- ja terveys-toimesta kaupunginkanslian Yhdenvertaisuus-sivustolle ja 2021 alussa vammais-neuvoston materiaali siirrettiin uusille [Ihmisoikeuksien Helsinki](#) –sivustolle. Sivuilla julkaistiin mm. kokousmuistiot ja –materiaalit, lausunnot, videoblogi sekä kokousten asialistat ja tiedotteet. Osa järjestetyistä tilaisuuksista on striimattu Helsinki-kanavalle.

Vammaisneuvosto perusti syksyllä 2019 viestintätyöryhmän, joka suunnitteli tilaisuuksien ja viestinnän toteuttamista. Vammaisneuvosto toteutti syksyllä 2020 Osallisuus esiin –valokuvahankkeen, jossa hankittiin 36 valokuvaa kaupungin ja vammaisneuvoston viestinnän käyttöön. Ne tuovat esiin eri tavoin vammaisten henkilöiden osallisuutta ja kaupunkilaisten monimuotoisuutta. Toimikauden aikana valmistui vammaisneuvoston roll up sekä [vammaisneuvoston painettu kaksikielinen esite](#) ja jäsenten [yhteystietoliite](#).

Viestinnän keinona vammaisneuvostolla oli uutiskirje syksyllä 2017, jota vammaisneuvoston jäsenet välittivät sidosryhmille. Vuonna 2020 lähetettiin 5 kpl tiedotetta ja vuoden 2021 alussa 2 kpl helsinkiläisille vammais- ja pitkäaikaissairausyhdistyksille (n. 60). [Vammaisneuvoston Facebook](#)-sivuilla oli noin 124 seuraajaa.

Vammaisneuvoston puolesta

Justus Mollberg
puheenjohtaja

Tiina Lappalainen
sihteeri, vammaisasiamies